

Биљана Јовановић Гавриловић
Економски факултет - Београд

СТАЊЕ И ПЕРСПЕКТИВЕ ПРИВРЕДЕ СРБИЈЕ

Општа оцена процеса транзиције у Србији после 2000. године

Транзиција у Србији није дала очекиване резултате

- Темпо спровођења реформи је био повезан са изборним циклусима;
- Реформски капацитет је слабио са сваком новом владом;
- Економска криза је разоткрила кључне слабости наше привреде и изнудила промене.

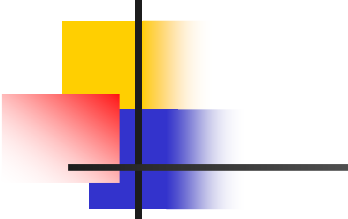

Новији макроекономски трендови

- Економска ситуација у Србији је тешка и забрињавајућа.
- Земља се суочава са озбиљним изазовима:
 - у домену привредног развоја и
 - на плану институционалних промена

Табела 1. Кључни макроекономски индикатори (2009-2012)

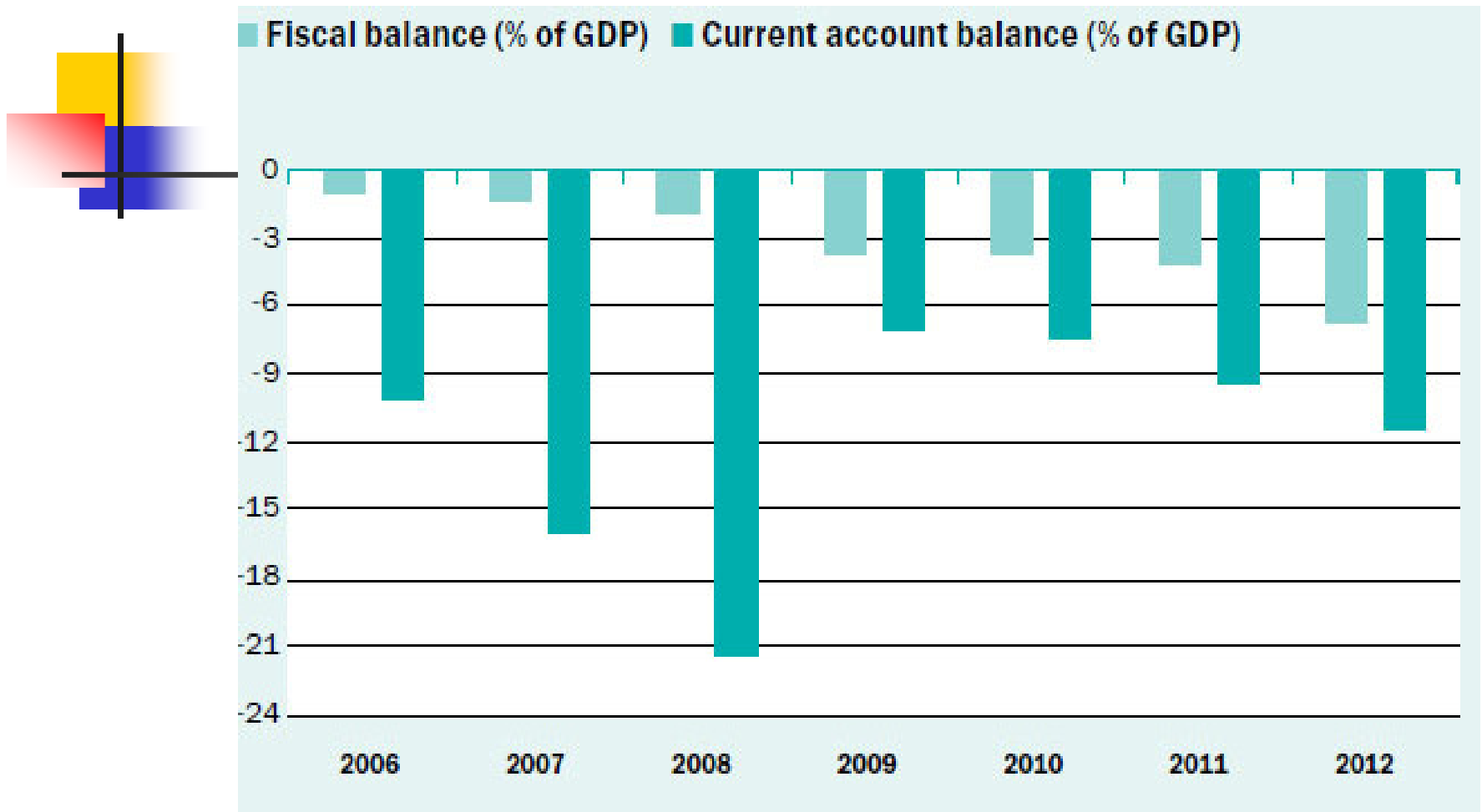
	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
БДП, мил. EUR	32.668	28.957	28.006	31.470	29.933
БДП, <i>per capita</i> , у EUR	4.445	3.955	3.841	4.336	4.134
БДП, реални раст, %	3,8	-3,5	1,0	1,6	- 1,7
Прерађивачка инд.. (%)	0,8	- 15,8	0,8	0,5	1,1
Фин. делат. и осиг. (%)	13,4	5,5	7,2	- 0,1	4,4
Потрошачке цене, %	6,8	6,6	10,3	7,0	12,2
Деф. роб. размене мил. EUR	-9.049	-5.543	-5.229	-5.809	-5.946
Деф. текућ. рачуна % БДП	-21,6	-6,6	-6,7	-9,1	-10,5
Спољни дуг, млрд. EUR	21,1	22,5	23,8	24,1	25,7
Број запослених, Ø, и 000	1.999	1.889	1.796	1.746	1.727
Незапослен. по Анкети, %	13,6	16,1	19,2	23,0	23,9
Нето зараде, Ø, у дин.	32.746	31.733	34.142	37.976	41.377

Кандидати и потенцијални кандидати за чланство у ЕУ

	2008	2009	2010	2011	2012
Gross domestic product (in real terms, annual % change)					
Croatia	2.1	-6.9	-2.3	-0.0	-2.0
The former Yugoslav Republic of Macedonia	5.1	-1.0	2.9	2.8	-0.3
Iceland	1.2	-6.6	-4.1	2.9	1.6
Montenegro	6.9	-5.7	2.5	3.2	-0.5
Serbia	3.8	-3.5	1.0	1.6	-1.7
Turkey	0.7	-4.8	9.2	8.8	2.2
Albania	7.5	3.3	3.8	3.1	1.6e
Bosnia and Herzegovina	5.6	-2.9	1.4	1.0	:

Кандидати и потенцијални кандидати за чланство у ЕУ

2008. 2009. 2010. 2011. 2012.

Inflation (Consumer price index, annual % change)					
Croatia	6.1	2.4	1.0	2.3	3.4
The former Yugoslav Republic of Macedonia	8.3	-0.8	1.6	3.9	3.3
Iceland	12.7	12.0	5.4	4.0	5.2
Montenegro	7.4	3.4	0.5	3.1	4.1
Serbia ^{***}	8.6	6.6	10.3	7.0	12.2
Turkey	10.4	6.3	8.6	6.5	8.9
Albania	3.4	2.3	3.6	3.5	2.0
Bosnia and Herzegovina	7.4	-0.4	2.1	3.7	2.1

Кандидати и потенцијални кандидати за чланство у ЕУ

2008. 2009. 2010. 2011. 2012.

Unemployment (LFS, in % of workforce)					
Croatia	8.3	9.0	11.7	13.5	15.9
The former Yugoslav Republic of Macedonia	33.8	32.2	32.0	31.4	31.0
Iceland	3.0	7.2	7.5	7.1	6.0
Montenegro	10.8	11.4	12.2	13.2	13.5
Serbia	13.6	16.1	19.2	23.0	23.9
Turkey	11.0	14.1	12.0	9.8	9.2
Albania	12.8	13.0	13.7	13.3	13.3
Bosnia and Herzegovina	40.6	42.7	42.7	43.8	:

Сиромаштво у Србији

Апсолутна линија сиромаштва

2008.	2009.	2010.
7.401 дин.	8.022 дин.	8.544 дин.
6,1%	6,9%	9,2%

Релативна линија сиромаштва

2008.	2009.	2010.
8.923 дин.	9.583 дин.	9.763 дин.
13,2%	13,6%	14,5%

Анкете о потрошњи домаћинства

Индекс мултидимензионалног сиромаштва

2005/2006

MPI = 0,003

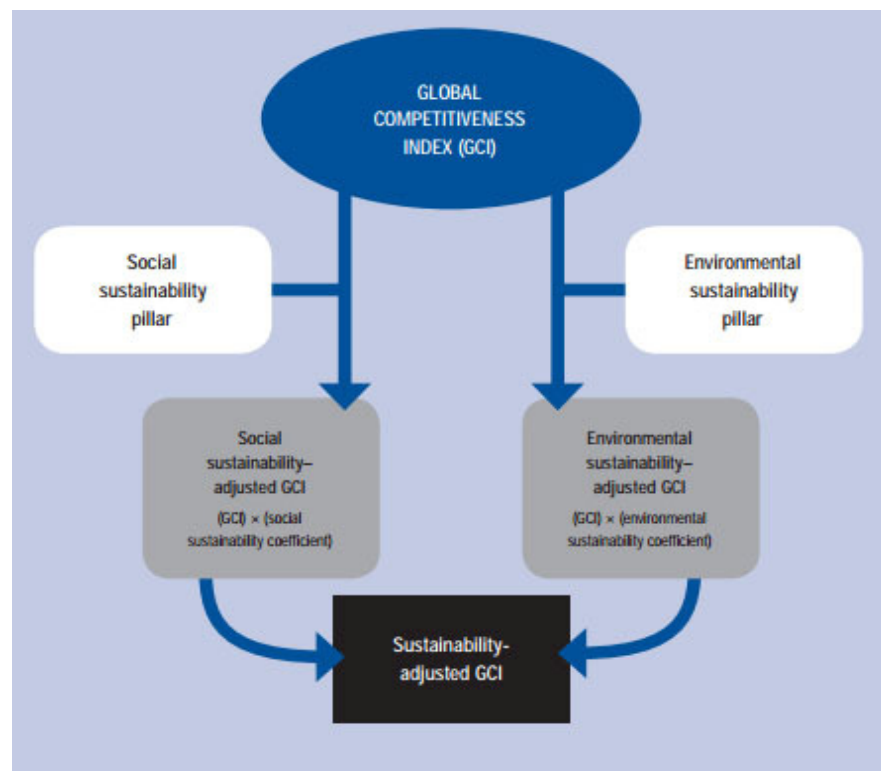
СЛОВЕНИЈА (2003)	0,000
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА (2006)	0,003
ЦРНА ГОРА (2005/2006)	0,006
МАКЕДОНИЈА (2005)	0.008
ХРВАТСКА (2003)	0,016

Синтетички индикатори економских (социјалних и еколошких) резултата у Србији

■ **Global Competitiveness Index (GCI)** – према подацима Светског економског форума за 2012. годину, Србија је заузела 95. место од 144 земље света;

■ Sustainability-adjusted GCI

	GCI	прилагођени GCI
	РАНГ	ПРАВАЦ
Србија	95	↘
Словенија	56	↗
Хрватска	81	⇒
Македонија	80	↘

Табела 2. Секторски транзициони индикатори, Србија
(2009-2012)

		2009.	2010.	2011.	2012.
Корпоративни сектор	Агробизнис	-	3-	3-	3-
	Индустрија	-	3-	3-	3-
	Некретнине	-	3-	3-	3-
	Телекомуникације	-	3	3	3
Енергетски сектор	Природни ресурси	-	2	2	2
	Одржива енергија	-	2	2	2+↑
	Електрична енергија	-	2+	2+	2+
Инфраструктурни сектор	Вода	-	2	2+↑	2+
	Градски превоз	-	3-	3-	3-
	Путевн	-	3-	3-	3-
	Железнице	-	3	3	3
Финансијски сектор	Банкарство	-	3-	3-	3-
	Осигурање и др. финансиј. услуге	-	3	3	3
	Финансије микро, малих и сред. предуз.	-	3-	3-	3↑
	Приватни капитал	-	2-	2-	2-
	Тржишта капитала	-	3-	3-	3-

Табела 3. Традиционални транзициони индикатори, Србија
(2009-2012)

		2009.	2010.	2011.	2012.
Предузећа	Приватизација великих предузећа	3-	3-	3-	3-
	Приватизација малих предузећа	4-	4-	4-	4-
	Управљање и реструктурирање предузећа	2+	2+	2+	2+
Тржишта и трговина	Либерализација цена	4	4	4	4
	Трговински и девизни систем	4 [↑]	4	4	4
	Политика конкуренције	2	2+ [↑]	2+	2+

Од рецесије ка убрзаним реформама и привредном расту: очекивања и ризици

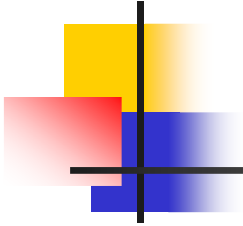
- После пада БДП Србије у 2012. години, јасно је да пут ка одрживом економском опоравку неће бити ни брз, ни лак.
- Привреда наше земље има потенцијал да ојача на средњи рок, али ни ризици који јој прете (споља и изнутра) нису занемарљиви.
- Економске перспективе Србије зависе од трендова у глобалном, посебно европском окружењу, као и од спремности Владе да спроведе неопходне реформе и мере економске политике, које ће поспешити раст привреде на здравим и трајним основама.

Глобални економски индикатори

	2011.	2012.	2013.	2014.
Реални раст БДП, %				
- Свет укупно	4,0	3,2	3,3	4,0
- Развијене земље	1,6	1,2	1,2	2,2
САД	1,8	2,2	1,9	3,0
ЕУ	1,6	-0,2	0,0	1,3
Евروزона	1,4	-0,6	-0,3	1,1
Немачка	3,1	0,9	0,6	1,5
Француска	1,7	0,0	-0,1	0,9
- Земље у развоју ¹	6,4	5,1	5,3	5,7
Централна и Источна Европа	5,2	1,6	2,2	2,8
Раст светске трг.	6,0	2,5	3,6	5,3
Потрошачке цене, %				
- Развијене земље	2,7	2,0	1,7	2,0
- Земље у развоју	7,2	5,9	5,9	5,6

Извор: ММФ, *World Economic Outlook*, април 2013.

- Пресудан значај за економску будућност Србије, ипак, имају њени интерни напори и одлучност у тражењу дугорочно одрживих решења.

- Промене треба да се одвијају на два фронта, која су међусобно повезана:
 - заокружити институционалне реформе,
 - успоставити одржив модел привредног раста и развоја, са нагласком на реиндустријализацији, инвестицијама и извозу.

Пројекције изабраних макроекономских индикатора Србије (2013-2015)

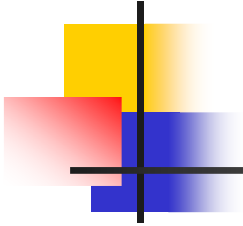
	2013.	2014.	2015.
Реални раст БДП, %	2,0	3,5	4,0
Број запослених, ђ, и 000	1.722	1.742	1.782
Потрошачке цене, %	5,5	5,0	4,5
Фискални дефицит, у % БДП	3,6	1,9	1,0

Влада Републике Србије (2012). *Фискална стратегија за 2013. годину са пројекцијама за 2014. и 2015. годину*. Београд.

Growth in real GDP

(In per cent; EBRD forecasts as of 26 April 2013)

	Current forecast			EBRD Forecast in January 2013			
	2012	2013	2014	2012	Change January-April	2013	Change January-April
Central Europe and the Baltic states							
Croatia	-2.0	-0.3	1.9	-1.9	-0.1	0.8	-1.1
Estonia	3.2	3.0	3.1	3.3	-0.1	3.1	-0.1
Hungary	-1.7	-0.8	0.9	-1.5	-0.2	-0.1	-0.7
Latvia	5.6	3.5	3.2	5.4	0.2	3.0	0.5
Lithuania	3.6	2.8	3.0	3.2	0.4	2.9	-0.1
Poland	1.9	1.2	2.0	2.0	-0.1	1.5	-0.3
Slovak Republic	2.0	1.0	2.0	2.2	-0.2	1.7	-0.7
Slovenia	-2.3	-2.5	-0.9	-2.1	-0.2	-2.0	-0.5
Average^{1,2}	1.1	0.8	1.8	1.3	-0.2	1.2	-0.4
South-eastern Europe							
Albania	1.6	1.5	1.9	1.8	-0.2	2.0	-0.5
Bosnia and Herzegovina	-0.5	0.1	1.8	-0.5	0.0	0.6	-0.5
Bulgaria	0.8	1.0	2.5	1.1	-0.3	1.9	-0.9
FYR Macedonia	-0.3	1.5	2.6	-0.5	0.2	1.8	-0.3
Kosovo	2.5	3.0	3.5	2.5	0.0	3.0	0.0
Montenegro	-0.5	1.0	2.0	0.3	-0.8	0.8	0.2
Romania	0.7	1.4	2.2	0.3	0.4	1.4	0.0
Serbia	-1.7	2.2	1.9	-1.9	0.2	2.1	0.1
Average¹	0.3	1.4	2.2	0.1	0.2	1.5	-0.1

Колико ће Србија бити успешна у настојању да започне процес убрзаног и квалитетног привредног раста, зависи од:

- *сплета објективних околности,*
- *способности, кредибилитета и истинске посвећености политичке и научно-стручне елите тражењу решења за текуће проблеме, уз снажну подршку реформама, чији ће се пуни ефекти осетити тек на дуги рок.*

